

Informace o činnosti za 3. čtvrtletí roku 2016

Podle ustanovení § 24 odst. 1 písm. a) zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, informuji Poslaneckou sněmovnu Parlamentu České republiky o své činnosti.

Obsah:

A. Počty podnětů, šetření	2
B. Shrnutí hlavních zjištění z činnosti ochránce.....	3
C. Činnost ochránce	4
C.1 Veřejná správa.....	4
C.1.1 Postup Policie ČR v průběhu návštěvy čínského prezidenta (sp. zn. 2455/2016/VOP)	4
C.1.2 Regulace reklamy v hl. m. Praze (sp. zn. 3794/2015/VOP)	5
C.1.3 (Ne)zjišťování názoru nezletilého dítěte ze strany OSPOD (sp. zn. 5288/2014/VOP)	5
C.1.4 Posuzování nevhodného chování soudce (sp. zn. 5398/2016/VOP)	6
C.1.5 Správní trestání orgány inspekce práce (sp. zn. 1147/2015/VOP)	7
C.2 Dohled nad omezováním osobní svobody a sledování vyhoštění	7
C.3 Ochrana před diskriminací	8
C.3.1 Podmínka bezdlužnosti u uchazeče o zaměstnání (sp. zn. 7106/2014/VOP) ..	8
C.3.2 Poplatek za studium u studentů - rodičů (sp. zn. 2695/2014/VOP)	9
C.3.3 Přístupnost Událostí pro osoby se zrakovým postižením (sp. zn. 44/2015/DIS)	9
D. Legislativní doporučení a zvláštní oprávnění ochránce.....	10
D.1 Žaloba k ochraně veřejného zájmu proti povolení stavby fotovoltaické elektrárny	10
D.2 Administrativní zánik vozidel	11

A. Počty podnětů, šetření

Ve třetím čtvrtletí roku 2016 mi bylo doručeno celkem **2193** podnětů, což je o **535** více než ve stejném období loňského roku. Ve věcech, jimiž se podle zákona mohou zabývat, se na mne obrátilo 1491 osob, což je o 409 více než ve třetím čtvrtletí loňského roku. **Podíl podnětů v působnosti se zvýšil na 68 %** (celoroční průměr byl loni 64 %). Nejvíce podnětů se týkalo sociálního zabezpečení (332 podnětů), početně byla zastoupena i oblast stavebního řízení a územního plánování (186) a dále oblast vězeňství, policie a armády (156 podnětů).

Z celkového počtu doručených podnětů se ve **102** případech objevila námitka nerovného zacházení ze strany veřejné správy a soukromých osob. Diskriminace ve smyslu antidiskriminačního zákona se týkalo **66** podnětů. V **10** případech jsme také poskytli informace a analýzy týkající se diskriminace mezinárodním subjektům či vnitrostátním orgánům.

Ve třetím čtvrtletí jsme uskutečnili **5** systematických návštěv zařízení, v nichž se nacházejí nebo mohou nacházet osoby omezené na svobodě. V oblasti sledování zajištění cizinců a výkonu správního vyhoštění jsme provedli monitoring **1629** rozhodnutí.

Počty podnětů ilustruje následující obrázek.

B. Shrnutí hlavních zjištění z činnosti ochránce

V uplynulém čtvrtletí jsem ukončila **šetření z vlastní iniciativy v souvislosti s některými incidenty, které nastaly v průběhu pražské návštěvy prezidenta Čínské lidové republiky** v letošním roce. V závěrech šetření jsem konstatovala, že v rámci bezpečnostních opatření **policie při některých incidentech jednala nepřiměřeně a zmatečně**. Byla aktivní v situacích, kdy se jednání měla zdržet a naopak nekonala tam, kde to okolnosti a bezpečnost občanů vyžadovaly.

Ředitel Krajského ředitelství policie hl. města Prahy moji argumentaci ohledně postupu policistů z velké části připustil a přijal adekvátní opatření k nápravě. Nesouhlasí však se závěry v hodnocení zásahu na ulici Evropská. Využila jsem proto oprávnění obrátit se na jeho nadřízený orgán. Danou věc jsem rovněž zveřejnila.

Obrátila se na mě studentka vysoké školy s **žádostí o posouzení poplatku za studium**. Ten jí byl vyměřen za dobu, kdy čerpala rodičovskou dovolenou. Zákon o vysokých školách stanovuje povinnost přijmout vhodná opatření pro **studium rodičů během jejich mateřské či rodičovské dovolené**. Stanovuje také povinnost odečíst dobu rodičovství od celkové doby studia při stanovování poplatku za studium. Rektor měl zohlednit stěžovatelčinu rodičovskou dovolenou také zpětně od jejího počátku a ne pouze od okamžiku, kdy ji stěžovatelka nahlásila. Pokud by to vysoká škola udělala, dostála by své povinnosti činit vhodná opatření pro studium rodičů a naplnila by stěžovatelčino právo na rovné zacházení.

Své šetření jsem uzavřela zprávou o zjištění diskriminace. Vzhledem k tomu, že jsem zjistila, že **praxe na jednotlivých vysokých školách je nejednotná**, obrátila jsem se zároveň na Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy se žádostí, aby poskytlo vysokým školám metodické vedení s cílem praxi sjednotit.

Obrátila se na mne matka dospívající dcery se žádostí o prošetření postupu Městského úřadu Veselí nad Moravou (dále jen „OSPOD“). Stěžovatelka OSPOD vytýkala, že jí nařídil **povinnost vodit dceru k psychologovi, ačkoliv to dcera nepotřebuje a nepřeje si to**. V rámci šetření jsem shledala pochybení v postupu sociální pracovníce, která o 15leté dívce rozhodla, avšak nezjistila její názor a nepoučila ji o správním řízení.

Na základě (zejména) zjištění názoru dívky zahájil úřad ex offo správní řízení ve věci zrušení rozhodnutí, které matce ukládá povinnost využít odbornou pomoc pro dceru, které je nyní 17 let. Vzhledem k tomu, že OSPOD provedl dostatečná opatření k nápravě, případ jsem ukončila.

V červenci 2016 Nejvyšší správní soud s konečnou platností rozhodl, že **povolení k výstavbě fotovoltaické elektrárny v chráněné ptačí rezervaci v Krušných horách v obci Moldava byla vydána v rozporu se zákonem**. Potvrdil tím verdikt Krajského soudu v Ústí nad Labem, který rozhodnutí o umístění a povolení stavby zrušil pro nezákonnost. **Úplným úspěchem tím skončila dosud první žaloba podaná veřejným ochráncem práv ve veřejném zájmu**.

C. Činnost ochránce

C.1 Veřejná správa

C.1.1 Postup Policie ČR v průběhu návštěvy čínského prezidenta (sp. zn. 2455/2016/VOP)

Na základě informací z médií jsem zahájila šetření z vlastní iniciativy v souvislosti s některými incidenty, které nastaly v průběhu pražské návštěvy prezidenta Čínské lidové republiky. Zaměřila jsem se na postup policie:

- při řešení konfliktu mezi příznivci čínského prezidenta a mužem s tibetskou vlajkou;
- vůči aktivistům u sloupů veřejného osvětlení na ulici Evropská;
- při odstraňování tibetské vlajky z okna kanceláře v blízkosti hotelu Hilton, v němž byl čínský prezident ubytován;
- v budově Filmové akademie múzických umění.

Ve svém hodnocení jsem vycházela ze spisového materiálu od ředitele Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy a z veřejně dostupných videí. Během šetření jsem shledala, že v rámci bezpečnostních opatření při návštěvě čínského prezidenta policie při některých incidentech jednala nepřiměřeně a zmatečně. Bezdůvodně některé osoby zajišťovala a převážela je na služebnu Bartolomějská, jako zmatečné lze označit jednání na FAMU v souvislosti s vyvěšenou tibetskou vlajkou.

Policisté vážně pochybili, zejména když nezakročili proti stoupencům čínského prezidenta bijícím žerděmi vlajek muže s tibetskou vlajkou, který se pohyboval v jejich těsné blízkosti. Policisté místo toho s použitím donucovacích prostředků vyvedli bitého muže s tibetskou vlajkou, zajistili ho a převezli na služebnu Bartolomějská. Použití donucovacích prostředků bylo podle mne důvodné, dokud muži hrozilo zranění. Jeho následné zajištění však bylo nesprávné. Policisté se měli místo toho soustředit na agresivní stoupence čínského prezidenta a podniknout kroky k odhazení útočníků a k jejich zajištění. Odůvodnění policistů, že neviděli, kdo útok začal a kdo se bránil, svědčí o tom, že dění neměli pod kontrolou. Podle ochránkyň by měla policie zvážit pořizování videozáznamů z podobných akcí, aby bylo možné následně situaci vyhodnotit a aktéry identifikovat. Podrobnosti k jednotlivým, výše uvedeným kauzám, lze nalézt v mé tiskové zprávě ze dne 5. října zavěšené na webových stránkách www.ochrance.cz.

Ředitel Krajského ředitelství policie hl. města Prahy moji argumentaci ohledně postupu policistů z velké části připustil a přijal adekvátní opatření k nápravě. Nesouhlasí však se závěry v hodnocení zásahu na ulici Evropská. Postup policistů v tomto případě hodnotí jako přiměřený a v souladu se zákonem. Využila jsem proto oprávnění obrátit se na jeho nadřízený orgán a požádala policejního prezidenta o jeho hodnocení tohoto případu. Danou věc jsem rovněž zveřejnila.

C.1.2 Regulace reklamy v hl. m. Praze (sp. zn. 3794/2015/VOP)

Na veřejného ochránce práv se obrátil stěžovatel, který namítal, že v nařízení hlavního města Prahy o regulaci reklamy jsou zakotveny výjimky, které zvýhodňují Prahu proti ostatním fyzickým a právnickým osobám. Nařízení zakazuje reklamu ve specifikovaném prostoru (území Pražské památkové rezervace a přilehlé území) z důvodu její škodlivosti na takovém území a mělo by být tedy lhotejně, kdo je jejím šifitelem. Obracel se na Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO), které však nevyhodnotilo uvedené výjimky jako problematické.

Můj zástupce, který se danou záležitostí zabýval, shledal v postupu MPO, resp. Magistrátu hl. m. Prahy (dále jen „MHMP“), jehož původní vyjádření MPO převzalo do svého sdělení stěžovateli, pochybení. Úřady tvrdily, že hlavní město Praha není a nemůže být podnikatelským subjektem v oblasti reklamy, že v případě akcí, na něž výjimky uvedené v nařízení pro hl. m. Prahu dopadaly, se nejedná o podporu podnikatelské činnosti a nemůže tedy docházet k porušování principu rovnosti. Můj zástupce nicméně jejich argumenty vyvrátil a požadoval, aby MPO zahájilo úkony dozoru předvídané § 108 zákona o hl. m. Praze.

Po zprávě o šetření MPO předložilo jediný nový a ničím nepodepřený argument, že „zákon sám vychází z toho, že postavení subjektů v dané oblasti nebude vždy rovné.“ Tento argument však můj zástupce zásadně odmítl, mj. s poukazem na judikaturu Ústavního soudu. Zpráva o šetření i závěrečné stanovisko byly současně zaslány MHMP, aby hlavní město Praha samo zvážilo nápravu v podobě změny nařízení.

Po závěrečném stanovisku MPO vyzvalo hlavní město Prahu dle § 108 zákona o hl. m. Praze, aby zjednálo ve věci citovaného nařízení nápravu. Současně ředitelka MHMP mého zástupce poté vyrozuměla, že požadavek na vypuštění stávajícího znění výjimek bude zahrnut do právě připravované novely předmětného nařízení a proto můj zástupce šetření v této věci ukončil.

Zpráva o šetření: <http://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/3838>

C.1.3 (Ne)zjišťování názoru nezletilého dítěte ze strany OSPOD (sp. zn. 5288/2014/VOP)

Obrátila se na mne matka dospívající dcery se žádostí o prošetření postupu Městského úřadu Veselí nad Moravou (dále jen „OSPOD“) při výkonu sociálně-právní ochrany dítěte. Stěžovatelka OSPOD mj. vytýkala, že jí jako matce nařídil povinnost vodit dceru k psychologovi, ačkoliv to dcera nepotřebuje a nepřeje si to. Rodiče jsou v dlouhodobém konfliktu.

V rámci šetření jsem shledala pochybení v postupu sociální pracovnice, která o 15leté dívce rozhodla, avšak nezjistila její názor a nepoučila ji o správním řízení. Po vydání mé Zprávy o šetření však OSPOD přistoupil k nápravě. Seznámil sociální pracovníky se závěry ve Zprávě o šetření a poté zjistil názor dívky na správním rozhodnutí. Sociální pracovnice navštívily dívku ve škole, předaly jí text ustanovení § 8 zákona o sociálně-právní ochraně dětí, kontakty na středisko výchovné péče a přímý telefon na jeho odborného pracovníka,

nabídky jí psychologickou pomoc, zjišťovaly její názor na využití této pomoci, zjišťovaly názor na rodinnou situaci.

Na základě (zejména) zjištění názoru dívky zahájil úřad ex offio správní řízení ve věci zrušení rozhodnutí, které matce ukládá povinnost využít odbornou pomoc pro dceru, které je nyní 17 let. Vzhledem k tomu, že OSPOD provedl dostatečná opatření k nápravě, případ jsem ukončila.

C.1.4 Posuzování nevhodného chování soudce (sp. zn. 5398/2016/VOP)

Na ochránce se obrátil stěžovatel s žádostí o prošetření postupu místopředsedy Okresního soudu v Kladně, který vyřizoval stížnosti na nevhodné chování soudce v soudním řízení o podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody.

Stěžovatel v podnětu uvedl, že rozhodující soudce se měl při veřejném zasedání o jeho osobě vyjadřovat jako o narušené osobě v souvislosti s otázkou, zda v budoucnu povede řádný život. Stěžovatel se cítil takovým označením dotčen a podal na nevhodné chování soudce stížnost. Místopředseda Okresního soudu v Kladně ji neshledal důvodnou. S jejím vyřízením místopředsedou Okresního soudu v Kladně stěžovatel nebyl spokojen a podal proto žádost o přešetření způsobu vyřízení stížnosti. Se způsobem vyřízení žádosti o přešetření místopředsedou Krajského soudu v Praze rovněž nesouhlasí.

Můj zástupce, který se podáním zabýval, shledal postup orgánů státní správy soudů při vyřizování stížnosti za souladný se zákonem. Řízení o podmíněném propuštění z výkonu trestu má řadu specifíků. Smysl podmíněného propuštění z výkonu trestu odnětí svobody není v tom, aby za dobré chování (případně za odvedenou práci ve výkonu trestu) byl pachatel automaticky propuštěn po odpykání stanovené doby na svobodu bez zřetele na to, jaká je prognóza jeho dalšího chování. Podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody je totiž namístě jen tehdy, jestliže vzhledem ke všem okolnostem, které mohou mít v tomto směru význam, je odůvodněn předpoklad, že odsouzený povede i na svobodě řádný život a že tu není pro společnost příliš velké riziko jeho recidivy. Očekávání, že pachatel povede po podmíněném propuštění řádný život, musí být důvodné a založené na všestranném zhodnocení pachatelovy osobnosti a dosavadního působení výkonu trestu, jakož i možností jeho nápravy a osobních poměrů. Pokud obecný soud dospěje k závěru, že požadavek pozitivního předpokladu budoucího chování odsouzeného není dán, jde o výraz nezávislého soudního rozhodnutí.

Soudce by se měl v přímém kontaktu s účastníky řízení a veřejností zdržet všeho, co by mohlo narušit důstojnost soudcovské funkce nebo ohrozit důvěru v nezávislé, nestranné a spravedlivé rozhodování soudů. Za jiných okolností by výroky soudce nepodložené odpovídajícím znaleckým zkoumáním adresované účastníku řízení vyznívajícím v tom smyslu, že se jedná o osobu psychicky narušenou, mohly být způsobilé důvěru veřejnosti v nezávislé, nestranné, odborné a spravedlivé rozhodování soudů ohrozit. V posuzovaném případě k tomu však vzhledem ke specifickým okolnostem případu nedošlo a šetření bylo ukončeno.

C.1.5 Správní trestání orgány inspekce práce (sp. zn. 1147/2015/VOP)

Zabývala jsem se podáním stěžovatele, jenž poukazyval na nedůsledný postup oblastního inspektorátu práce, který na základě jeho podnětu ke kontrole zaměstnavatele během kontroly zjistil porušení pracovněprávních předpisů zaměstnavatelem a uložil mu odstranit nedostatky zjištěné při kontrole. Neuložil však zaměstnavateli pokutu za správní delikt, a to ani po kontrolách prováděných opakovaně již v minulosti.

Po prošetření celé záležitosti jsem konstatovala pochybení oblastního inspektorátu práce spočívající v nezahájení správních řízení o správních deliktech zaměstnavatele. Jsem toho názoru, že jakmile se oblastní inspektorát práce dozví o skutkových okolnostech v takovém rozsahu, který umožní předběžné právní zhodnocení, že došlo k porušení zákona, je povinen zahájit správní řízení o správním deliktu, a to bez ohledu na uložení a případné plnění opatření k odstranění nedostatků zjištěných při kontrole. Zahájení správního řízení o správním deliktu tedy nepodléhá správnímu uvážení oblastního inspektorátu práce, ale naopak je ovládáno zásadou oficality. Podle zásady legality je oblastní inspektorát práce dále povinen projednat správní delikty vždy, když se o nich dozví.

Až v zahájeném správním řízení pak oblastní inspektorát práce posoudí existenci materiálního znaku správního deliktu. Pokud dospěje k závěru, že nedošlo k jeho naplnění, nejedná se o správní delikt a správní orgán řízení zastaví. Případnou nápravu závadného jednání či účinnou lítost zohlední oblastní inspektorát práce toliko ve výměře sankce.

Vzhledem k tomu, že oblastní inspektorát práce nesouhlasil s mými závěry šetření, vydala jsem ve věci závěrečné stanovisko a navrhla opatření k nápravě. Jelikož úřad následně přijal mnou navržená opatření, šetření jsem ukončila.

Zpráva o šetření: <http://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/3414>

Závěrečné stanovisko: <http://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/4102>

C.2 Dohled nad omezováním osobní svobody a sledování vyhoštění

V rámci prevence špatného zacházení a dohledu nad omezováním osobní svobody provedli pověřeni zaměstnanci Kanceláře veřejného ochránce práv (dále jen „Kancelář“) ve třetím čtvrtletí roku 2016 celkem **pět** systematických návštěv zařízení.

Pokračovaly návštěvy **zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc**, na jejichž činnost se letos zaměřuji. Zaměstnanci Kanceláře navštívili zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc v Chomutově, které provozuje Fond ohrožených dětí a Dětské centrum Veská u Pardubic.

Dále zaměstnanci Kanceláře provedli systematickou **návštěvu policejních cel** na služebnách v Mělníce, Mladé Boleslavi a Litoměřicích.

Uspořádala jsem rovněž **seminář pro veřejné opatrovníky** z Pardubického kraje (cca 40 osob), kterým pracovníci oddělení dohledu představili dobrou praxi výkonu opatrovnictví.

Pracovníci oddělení dohledu dne 26. září **představili činnost národního preventivního mechanismu v České republice** na vědecké konferenci uspořádané Právnickou fakultou univerzity Karlovy k 10. výročí platnosti Opčního protokolu k Úmluvě proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání.

V rámci zvyšování odbornosti a přípravy na systematické návštěvy byli pracovníci oddělení dohledu proškoleni v oblastech:

- **psychiatrické péče,**
- **průběhu trestního řízení, jehož výsledkem je uložení ochranného opatření,**
- **judikatuře Evropského soudu pro lidská práva ve věcech omezování osobní svobody osob s duševním onemocněním.**

Semináře lektorovali odborníci z praxe – soudkyně, státní zástupkyně, psychiatrická sestra a právníci z Kanceláře vládního zmocněnce pro zastupování České republiky před Evropským soudem pro lidská práva.

C.3 Ochrana před diskriminací

C.3.1 Podmínka bezdlužnosti u uchazeče o zaměstnání (sp. zn. 7106/2014/VOP)

Stěžovatel, který se na mne obrátil, se ucházel o pracovní pozici manažera pobočky prodejce aut. Vyhrál výběrové řízení, ale zaměstnavatel před podpisem pracovní smlouvy zjistil, že je v insolvenci a nabídku zaměstnání proto zrušil. Takový přístup vnímal stěžovatel jako porušení práva na rovné zacházení. Obrátil se na oblastní inspektorát práce, který v postupu zaměstnavatele neshledal žádné pochybení.

Ve věci jsem zahájila šetření a prověřila postup inspektorátu. Konstatovala jsem, že se nedopustil pochybení, které by mělo vliv na výsledek kontroly. Nad rámec toho jsem ale upozornila, že inspektorát měl stěžovatele informovat o možnosti zbavení mlčenlivosti. Ačkoliv provedení anonymní kontroly v případě stěžovatele neznamenal zmaření účelu kontroly, v jiných případech by tato forma kontroly nemusela přinést uspokojivé výsledky. Poučení o možnosti zbavení mlčenlivosti by mělo být součástí postupu orgánů inspekce práce u všech plánovaných kontrol.

Vzhledem k tomu, že majetkové poměry nejsou ve výčtu diskriminačních důvodů, nemohlo dojít k porušení antidiskriminačního zákona. Pokud se nejedná o důvod, který je zároveň obsažen v antidiskriminačním zákoně, tak se dotčená osoba nemůže bránit antidiskriminační žalobou ve smyslu ustanovení § 10 antidiskriminačního zákona. I tak ale dle mého názoru zůstává možnost podat žalobu na ochranu osobnosti dle občanského zákoníku.

Obecně se domnívám, že pokud se k výkonu určité pracovní pozice váže odpovědnost za nakládání s finančními prostředky zaměstnavatele nebo plánování a kontrola dlouhodobějších finančních toků a operací, může zaměstnavatel vnímat i osobní situaci uchazeče (osobní bankrot) jako projev jeho schopností potřebných pro výkon těchto činností. Neznamená to samozřejmě, že uchazeč o zaměstnání, který je zadlužený, již

nemůže získat práci. Zaměstnavatel by měl svůj postup pečlivě zvažovat a toto kritérium uplatňovat přiměřeně pouze u těch pracovních pozic, kde zaměstnanec musí vykonávat specifické činnosti spojené s finančními operacemi.

Zpráva o šetření: <http://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/4334>

C.3.2 Poplatek za studium u studentů - rodičů (sp. zn. 2695/2014/VOP)

Obrátila se na mne studentka vysoké školy s žádostí o posouzení poplatku za studium, který jí rektor vyměřil za dobu, kdy čerpala rodičovskou dovolenou.

Podle antidiskriminačního zákona má fyzická osoba při poskytování vzdělání právo na rovné zacházení. Zajišťováním rovného zacházení se rozumí aktivní odstraňování bariér, které by mohly znevýhodňovat některé skupiny osob. Toto právo dále rozvíjí zákon o vysokých školách, který stanovuje povinnost přijmout vhodná opatření pro studium rodičů během jejich mateřské či rodičovské dovolené. Jedním z nich je povinnost odečíst dobu rodičovství od celkové doby studia při stanovování poplatku za studium.

Rektor vysoké školy stanovil stěžovatelce za první semestr jejího studia poplatek za studium. A to i přesto, že stěžovatelka v průběhu semestru doložila, že již od počátku svého studia čerpala rodičovskou dovolenou. Rektor to zdůvodnil tím, že stěžovatelka naplnila podmínky pro stanovení poplatku již v den zápisu do studia. A v té době vysoké škole svou rodičovskou dovolenou ještě nedoložila.

Dospěla jsem k závěru, že rektor měl zohlednit stěžovatelčinu rodičovskou dovolenou i zpětně od jejího počátku; ne pouze od okamžiku, kdy ji stěžovatelka fakticky nahlásila. Pokud by to vysoká škola udělala, dostala by své povinnosti činit vhodná opatření pro studium rodičů a naplnila by stěžovatelčino právo na rovné zacházení.

Vydala jsem proto zprávu o zjištění diskriminace. Stěžovatelka své studium již úspěšně ukončila. Antidiskriminační žalobu nepodala.

Zároveň jsem zjistila, že praxe na jednotlivých vysokých školách je nejednotná, obrátila jsem se zároveň na Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy se žádostí, aby poskytlo vysokým školám metodické vedení s cílem praxi sjednotit.

Ministerstvo upozornilo rektory všech veřejných vysokých škol, že v souladu se zákonem o vysokých školách se uznaná doba rodičovství od celkové doby studia pro stanovení výše poplatku za studium odečítá od jejího počátku. Ministerstvo požádalo vysoké školy, pokud takto nepostupují, aby svůj postup revidovaly.

C.3.3 Přístupnost Událostí pro osoby se zrakovým postižením (sp. zn. 44/2015/DIS)

V první polovině roku 2015 se na mne obrátila Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých (dále jen „SONS“) dopisem, v němž upozornila na praxi České televize, která od roku 2011 cizojazyčné vstupy v rámci hlavní zpravodajské relace vysílá v původním znění s titulky. Do roku 2011 byly takové vstupy paralelně čteny v češtině, přičemž takto postupují všechny ostatní české televizní stanice. Praxe České televize je dle SONS

v rozporu s čl. 9 Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením, neboť brání osobám se zrakovým postižením v přístupu k informacím.

Spornou praxí České televize je v namítaném případě doprovázení slovního projevu mluvčích vyjadřujících se v cizím jazyce v hlavní zpravodajské relaci (Události) pouze psanými titulky. Titulky jsou způsobem přenosu informací, který je osobám se zrakovým postižením zcela nepřístupný. Osoby se zrakovým postižením mohou použít technologii zvukového popisu (audiopopis), která se používá i v pořadu Události. Tuto technologii však lze použít pouze na některých (novějších) televizních přijímačích, a nikoli u všech zprostředkovatelů vysílání.

Na základě zjištěných skutečností jsem dospěla k závěru, že ačkoliv má Česká televize volnost v tom, jaký dramaturgický záměr zvolí, musí přitom respektovat práva osob se zdravotním postižením. Ve zkoumaném případě jsem konstatovala, že řešení, které Česká televize zvolila, dopadá nepříznivě na osoby se zdravotním postižením. Postup České televize přitom nelze rozumně ospravedlnit. Proto jsem doporučila, aby Česká televize upustila od titulkování cizojazyčných sekvencí, a dala přednost tlumočení mluveným slovem.

Na začátku září 2016 jsem jednala s ředitelem České televize, na kterém ředitel přislíbil, že Česká televize bude o problému se SONS jednat. Jsem přesvědčena, že zapojení osob se zrakovým postižením do přípravy vysílání by pomohlo zlepšit přístupnost vysílání. Počátkem příštího roku by mne Česká televize měla informovat o výsledku jednání se SONS.

D. Legislativní doporučení a zvláštní oprávnění ochránce

D.1 Žaloba k ochraně veřejného zájmu proti povolení stavby fotovoltaické elektrárny

O podání žaloby k ochraně veřejného zájmu v roce 2012 a o následném soudním vývoji jsme já i můj předchůdce informovali jak v jednotlivých čtvrtletních zprávách pro Poslaneckou sněmovnu, tak i v souhrnných zprávách o činnosti veřejného ochránce práv za příslušné roky.

V červenci 2016 Nejvyšší správní soud s konečnou platností rozhodl, že povolení k výstavbě fotovoltaické elektrárny v chráněné ptačí rezervaci v Krušných horách v obci Moldava byla vydána v rozporu se zákonem. Potvrdil tak verdikt Krajského soudu v Ústí nad Labem, který rozhodnutí o umístění a povolení stavby zrušil pro nezákonnost. **Úplným úspěchem tím skončila dosud první žaloba podaná veřejným ochráncem práv ve veřejném zájmu.**

Nejvyšší správní soud zamítl kasační stížnost žalovaného Městského úřadu Duchcov a potvrdil, že k povolení výstavby fotovoltaické elektrárny chyběly zákonem požadované výjimky a souhlasy z oblasti ochrany životního prostředí. Tato povolení neexistovala ke dni vydání rozhodnutí o umístění a povolení stavby v roce 2009, ani ke dni podání žaloby veřejným ochráncem práv v roce 2012 a vlastník elektrárny je nemá ani v současnosti. Stavba je už přitom od roku 2011 v trvalém provozu. Ze strany vlastníka jde tedy o přetrvávající zakázanou činnost, stále ohrožující zvláště chráněné území.

Fotovoltaická elektrárna byla navíc umístěna v nezastavěném území, pro které neexistoval schválený územní plán, čímž rovněž došlo k porušení stavebního zákona.

Nejvyšší správní soud rovněž odkázal na skutečnost, že rozhodnutí týkající se fotovoltaické elektrárny byla vydána jako výsledek trestné činnosti úřednic, které byly za toto jednání pravomocně odsouzeny za zneužití pravomoci veřejného činitele. Upozornil přitom na intenzivní zájem celé společnosti na přezkoumání zákonnosti takových rozhodnutí.

Nejvyššímu správnímu soudu jsem ve svém vyjádření navrhla zamítnutí kasační stížnosti a poukázala na to, že zájem na výrobě elektrické energie z tohoto konkrétního obnovitelného zdroje není zájmem veřejným. Slouží především ekonomickému zájmu vlastníka elektrárny. Takovou stavbu nelze umístit do nezastavěného území bez schváleného územního plánu a bez potřebných souhlasů či výjimek týkajících se dopadů na životní prostředí.

I s tímto hodnocením se Nejvyšší správní soud ztotožnil. Rozhodnutí o umístění a povolení stavby fotovoltaické elektrárny v Moldavě jsou tedy s konečnou platností zrušena.

D.2 Administrativní zánik vozidel

V uplynulém čtvrtletí jsem vydala tiskovou zprávu, v níž jsem informovala o problematice tzv. **administrativního zániku vozidel**.

Já i můj zástupce, který se předmětnými případy v rámci svěřené působnosti zabýval, se opakovaně setkáváme se situacemi, které jsou nepochybně zapříčiněny pochybením dotčených osob, avšak současná právní úprava jejich vyřešení do velké míry brání, či je přímo znemožňuje.

V důsledku znění čl. II. odst. 4 písm. b) zákona č. 239/2013 Sb., kterým se mění zákon o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích, **došlo k zániku značného množství vozidel,** která nebyla řádně zavedena či vedena v registru vozidel. Ačkoli tato novela přispěla k pročištění registru vozidel od dávno zaniklých vozidel, na desítky, možná stovky lidí dopadla v plné tvrdosti a z jejich, **zpravidla na leasing pořízených,** vozidel učinila bezcenný majetek. Lidé dotčení tímto zákonem si svůj podíl viny uvědomují, neboť včas neprovedli všechny úkony, které po nich právní řád žádá, avšak „trest“, který na ně dopadl, považují za extrémně přísný, v čemž s nimi musím plně souhlasit. Celou situaci dobře ilustruje například případ stěžovatele, který pořídil auto svým (pohybově omezeným) rodičům a neprovedl včas registraci. Přibližně tři roky staré auto tak úředně zaniklo a veškeré pokusy o jeho záchranu, aby ho rodiče dál mohli používat, ztroskotaly. Obdobných případů je vícero.

Můj zástupce se proto obrátil dopisem na ministra dopravy s dotazem na možné zmírnění následků uvedené právní úpravy. Přestože ministr potvrdil, že i na jeho ministerstvo se obrací řada osob s žádostí o odstranění tvrdosti zákona či udělení výjimky, nepovažuje takové řešení za adekvátní a setrvává na názoru, že problémy osob se zaniklými silničními vozidly vznikly v důsledku zanedbání jejich povinnosti uložené zákonem.

S ohledem na skutečnost, že se jedná o platnou a účinnou právní úpravu, nelze považovat jednání registru vozidel v případě nezaregistrování administrativně zaniklého vozidla

za protiprávní a žádat z hlediska působnosti veřejného ochránce práv opatření k nápravě. Vzhledem k tomu, že se jedná i o případy zániku relativně nových vozidel v hodnotě řádově statisíců korun, **nelze vyloučit, že se dotčení vlastníci budou po vyčerpání opravných prostředků bránit u Ústavního soudu.** Tuto možnost stěžovatelům doporučil zvážit (po vyčerpání řádných opravných prostředků) též můj zástupce.

Výše uvedený stav považuji za závažný, proto jsem se svým stanoviskem seznámila i předsedu Hospodářského výboru Poslanecké sněmovny a **požádala jej o navržení odpovídajícího legislativního opatření** (formou pozměňovacího návrhu), a to **v rámci projednávání novely zákona o podmínkách provozu na pozemních komunikacích** (sněmovní tisk 683), které by umožnilo zmírnění následků právní úpravy související s administrativním zánikem vozidla, případně v některých specifických případech umožnilo dodatečně takto administrativně zaniklé vozidlo opětovně registrovat.

V Brně dne 21. října 2016

Mgr. Anna Šabatová, Ph.D.
veřejná ochránkyně práv